

## ग्राहकांचे माहितीकरिता Positive Pay System – Key Features

**विषय:- Positive Pay System for Cheque Truncation System बाबत...**

**संदर्भ : RBI Circular Dated 25/09/2020 : RBI/2020-21/41 DPSS.CO.RPPD.No.309/04.07.005/2020-21**

### तपशिल

सध्या MICR clearing ची पद्धत बंद होऊन CTS clearing च्या कामकाजास सहा वर्षांहून अधिक काळ झालेला आहे. यामागे क्लिअरिंग मधून होणारी फसवणूक (fraud) रोखण्यासाठी RBI ने मूळ चेकची प्रत्यक्षात होणारी देवाण-घेवाण बंद करणे हा CTS कार्यप्रणाली अंमलात आणण्याचा हेतू होता आणि त्याप्रमाणे यशस्वीरित्या कामकाज सुरु झाले.

RBI च्या **Circular Dated 25/09/2020 : RBI/2020-21/41 DPSS.CO.RPPD.No.309/04.07.005/2020-21** या परिपत्रकात नमूद केल्याप्रमाणे दिनांक 01/01/2021 पासून CTS मधून चेक पेमेंट होणाऱ्या नियमात काही बदल झालेले आहेत. बँकेच्या ग्राहकांची होणारी फसवणूक कडक शिस्तीने थांबविणे हा या मागचा मुख्य उद्देश आहे. यासाठी RBI ने ही नव्या कार्यप्रणालीची सुरुवात केली आहे त्याचे नाव **Positive Pay System** आहे.

### या कार्यप्रणाली बाबतची माहिती खालील प्रमाणे आहे.

1. प्रामुख्याने खातेदाराने मोठ्या रक्कमांचे चेक बाबत चेकच्या संदर्भातील Key details बँकेस देणे बंधनकारक राहिल असा या सिस्टीमचा मूळ गाभा आहे. यामध्ये 50 हजारांहून अधिक रक्कमेच्या पेमेंटची पुष्टी (reconfirmation) करण्यास काही मुख्य व महत्वाची माहिती खातेदाराने बँकेस द्यावयाची आहे. [जसे - तारीख, चेक कोणाला द्यायचा आहे त्याचे नाव (beneficiary/payee) आणि रक्कम.]
2. खातेदारांस सध्या बँकेच्या कामकाजाच्या वेळेत (data capturing) समक्ष येऊन माहिती द्यावी लागणार आहे. यासाठी ग्राहकांनी चेक लिहून payee ला दिल्याबरोबर त्याचे details एकतर चेकबुक मध्ये असणाऱ्या “काउंटर फॉईल” वर लिहून ठेवणे आवश्यक राहणार आहे.
3. ही कार्यप्रणाली अत्यंत प्रभावशाली ठरणार असल्याने रक्कम रु.50000 आणि यापेक्षा जास्त पेमेंटचे व्यवहार करण्याच्या बँकेच्या असंख्य खातेदारांना या सुविधेद्वारे अधिक सक्षम बनवणार आहेत. 5 लाख आणि अधिक रक्कमेच्या पेमेंटसाठी ही सिस्टीम अनिवार्य आहे याची सर्व खातेदारांनी नोंद घ्यावी.
4. खातेदाराकडून एखादे पेमेंट होण्यापूर्वी चेक कोणत्या कारणासाठी वापरला जात आहे याची माहिती खातेदाराकडून बँकेच्या कोअर सिस्टीम मध्ये पूर्वीच नोंद केली जाणार असल्याने त्याचे सिस्टीममधून पडताळणी (cross check) होणार आहे. थोडक्यात genuineness तपासली जाणार आहे.
5. चेक issue करण्यापूर्वी खातेदारांनी आपल्या खात्यात चेक पास होण्यासाठी पुरेशी शिल्लक रक्कम ठेवावी.
6. Stale Cheque (3 महीन्यापूर्वी चेक) ची माहिती सिस्टीमद्वारे स्विकारले जाणार नाही त्यामुळे अशा चेक ची माहिती देऊ नये, Post dated चेक ची माहिती देऊ शकता.
7. खातेदाराने दिलेली माहिती आणि NPCI च्या चेक अपलोड तपशिलात काही विसंगती आढळल्यास त्यावर खातेदाराच्या हिताच्या दृष्टीने योग्य उपाय केले जाणार आहे.



The Branch Manager  
Solapur Janata Sahakari Bank Ltd.  
Branch \_\_\_\_\_

Date: \_\_\_\_\_

Time: \_\_\_\_\_

Dear Sir/Madam,

**Reference:- Positive Pay confirmation for cheques presented in CTS Clearing / Counter.**

I \_\_\_\_\_ (Name of the Account holder) having an account no. \_\_\_\_\_ (Account number) in your \_\_\_\_\_ (Name of branch).

I hereby confirm that I have issued the following cheque/s in the captioned account with details as mentioned hereunder.

Sr. No.	Payee Name	TC code	Cheque No.	Cheque Date	SAN No.	Amount

(\* 2 digits Transaction code is available on the Right side of the MICR Band of the cheque and SAN – 6 digits short Account no is available followed by MICR number.)

I understand that Bank may reject any/all of the cheque/s at the time of presentment in clearing/payment on counter due to any mismatch in the particulars of the cheque/s with the provided inputs as above. I also confirm to maintain sufficient balance in the account to honour aforesaid cheque/s.

\_\_\_\_\_ (Seal / Signature must be tallied with the bank record)

\_\_\_\_\_ (Name of the signatory/signatories)

\_\_\_\_\_ (Mobile number registered with bank)

Note: All the authorized signatories/signatory as per the operational instructions in the account ca provide this confirmation. Original signed form will only be accepted during the Banking hours of the Branch.

**For office use only.**

Confirmation entered at	Time & Date	Signature of maker
Confirmation verified at	Time & Date	Signature of checker

(Confirmations verified up to 5.00 PM will only be processed for next clearing session. Afterward, all the confirmations will be processed for subsequent clearing session. )

## ग्राहकांचे माहितीकरिता

### CTS Clearing : Positive Pay System

दिनांक 01 जानेवारी 2021 पासून CTS clearing मधून चेक पेमेंट होणाऱ्या नियमात खालील प्रमाणे बदल झाले आहेत याची सर्व ग्राहकांनी नोंद घ्यावी.

- बँकेच्या ग्राहकांची होणारी फसवणूक कडक शिस्तीने थांबविणेसाठी RBI ने ही नव्या कार्यप्रणालीची सुरुवात केली आहे त्याचे नाव **Positive Pay System** असे आहे.
- CTS clearing मधून 50000 व यापेक्षा अधिक रक्कमेच्या पेमेंट करीता खातेदाराने बँकेस काही महत्वाची (KEY DETAILS) माहिती द्यावयाची आहे. यापूर्वी अशी माहिती मागीतली जात नव्हती.
- KEY DETAILS – जसे चेकची तारीख, रक्कम, चेक कोणाला द्यायचा आहे इ. (BENEFICIARY / PAYEE NAME).
- सदर माहिती खातेदाराने शाखेत समक्ष येऊनच विहित नमुन्यात उपलब्ध TABLE मध्ये द्यावयाची आहे. (तसेच वरील सर्व माहिती चेकबुक मध्ये असणाऱ्या “काउंटर फॉईल” वर लिहून ठेवावे)
- ही कार्यप्रणाली अत्यंत प्रभावशाली ठरणार असून चेक पेमेंटची पुष्टी (reconfirmation / cross check) सिस्टीमद्वारे केली जाणार आहे. यासाठी चेक दिल्याबरोबर लगेच ही माहिती बँकेत वर नमूद केल्याप्रमाणे देणेची दक्षता घ्यावी.
- आपण दिलेली माहिती आणि चेक पेमेंट तपशीलात काही विसंगती आढळल्यास त्यावर खातेदाराच्या म्हणजे आपल्या हिताच्या दृष्टीने योग्य उपाय केले जाणार आहे.
- चेक पेमेंट मधिल ग्राहकांचे वाद (Dispute काही असल्यास) मिटविण्यासाठी Positive Pay System मध्ये सहभागी होणे अत्यंत महत्वाचे आहे.
- केवळ सहभागी खातेदारांची शंका असल्यास संबंधित CTS Grids च्या तक्रार निवारण यंत्रणे अंतर्गत त्याचे निराकरण केले जाऊ शकते. उपाययोजना केला जाणार आहे. (Dispute Resolution Mechanism)
- सदर PPS (Positive Pay System) मध्ये रक्कम रु. 50,000/- ते 5,00,000/- च्या आतील चेक पेमेंट साठी सहभाग होणे ऐच्छिक असून रक्कम रु.5,00,000/- आणि त्या पुढील चेक पेमेंट साठी सदर सिस्टीम मधून खातेदारास माहिती देणे अनिवार्य / बंधनकारक आहे याची विशेष नोंद घ्यावी.

शाखाधिकारी